

Bedre oversikt over smittesituasjonen

De fire neste årene skal overvåkingen av smittsomme sykdommer ved FHI kraftig forbedres i et prosjekt som er delfinansiert av EUs helseprogram. Myndigheter og helsetjenesten skal få et mer aktuelt og detaljert bilde av smittesituasjonen.

Overvåkingen for smittevernet dreier seg om å forstå smittesituasjonen. Data samles inn, sammenstilles og analyseres for å gi nyttig informasjon som helsetjenester og myndigheter kan benytte som grunnlag for smittevernarbeidet.

– Vi tar med oss erfaringen fra pandemien for å bygge et varig, moderne system som både letter innrapporteringsbyrden for legene og gir bedre situasjonsoversikt for helsetjenesten og helsemyndigheter i stat og kommuner. Vi gyver nå løs på en del tekniske og juridiske utfordringer for å få dette til, sier Aavitsland.

Overvåkingen innen smittevernet har en del svakheter. Beslutningstakere i stat og kommune og helsepersonell får nå ikke tilstrekkelig informasjon for sitt smittevernarbeid. Datakilder utnyttes ikke godt nok. Fremdeles må mange meldinger om smittsomme sykdommer sendes på papir.

– Uten et godt bilde av smittesituasjonen nasjonalt og lokalt risikerer man å innføre feil smitteverntiltak for feil gruppe på feil tidspunkt eller på feil sted, sier Preben Aavitsland, fagdirektør for overvåking ved FHI og prosjektleder for NORSURV.

Under pandemien opprettet FHI et tidsbegrenset beredskapsregister, hjemlet

i helseberedskapsloven, for å kunne forsyne myndighetene og helsetjenesten med et situasjonsbilde.

– Dette prosjektet kan bidra til å styrke helseberedskapsloven og er viktig for vår strategiske satsing på dette feltet, sier Mirela Slomic, koordinator for prosjektbidragene fra Helsedirektoratet.

Dette er bakgrunnen for det fireårige NORSURV-prosjektet som starter ved FHI 1. oktober 2024. I prosjektet skal det bygges en infrastruktur som legger til rette for rask, automatisert, sikker og digital innsamling og kobling av informasjon fra flere helseregistre i normale tider og under kriser. Prosjektet involverer FHI og Helsedirektoratet. I tillegg blir det samarbeid med mange brukere av overvåkingsresultater.

NORSURV har et budsjett på 7 millioner euro, hvorav 60 prosent er støtte fra EUs helseprogram

Ny strategi mot antimikrobiell resistens

Antimikrobiell resistens (AMR) er én av verdens største helseutfordringer. Nå lanserer regjeringen Norges nye 10-årige tverrsektorielle én-helse AMR-strategi. Den skal bidra til å redusere risikoen for at AMR øker og utvikler seg til et uhandterlig problem i Norge. Strategien har en gjennomgående tilnærming der folkehelse, dyrehelse, plantehelse og miljø sees i sammenheng.

– Selv om utgangspunktet i Norge er godt, er det viktig å gjøre enda mer for å være i forkant av utfordringene knyttet til antimikrobiell resistens, som kan være livsfarlig. Med denne strategien forsterker vi innsatsen for en bedre forskrivning av antimikrobielle midler, øke det forebyggende arbeidet for å redusere infeksjoner hos mennesker, dyr og skadegjørere hos planter, samt redusere forekomst av helsetjenesteassosierte infeksjoner, sier helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre.

Den nye strategien «Nasjonal én-helse strategi mot antimikrobiell resistens» gjelder for perioden 2024 – 2033, og har seks overordnede mål.

– Det er allerede gjort et godt stykke arbeid gjennom et tverrsektorielt samarbeid for å få og bevare den gode AMR-statusen vi har i dag. Godt smittevern og lite sykdom hos matproduserende dyr og kjæledyr bidrar til at den gode dyrehelsen bevares og at folkehelsen sikres. Den nye strategien har som mål å styrke dette samarbeidet både innad i landbruket og på tvers av sektorene, sier landbruks- og matminister Geir Pollestad.

Det er en sterk sammenheng mellom folkehelse, dyrehelse, plantehelse og miljø som krever at AMR må sees i sammenheng. Derfor legger regjeringen en «én-helse»-tilnærming til grunn. Strategien angir regjeringens mål for arbeidet, både nasjonalt og internasjonalt. Dette er avgjørende for at antimikrobielle midler kan bevares, videreutvikles og være tilgjengelige for kommende generasjoner. Som oppfølging av strategien vil det utarbeides sektorspesifikke handlingsplaner der dette er hensiktsmessig.

Vestre og Pollestad mener også at denne strategien er viktig for å sikre en fremtid for både mennesker og dyr, og der vi har effektive og livreddende antimikrobielle midler slik at vi kan begrense sykdom og dødsfall.

Strategien er utarbeidet av Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utenriksdepartementet.

Overordnede mål

- Styrke det tverrsektorielle AMR-samarbeidet
- Forsterke forebyggingen av AMR
- Sikre restriktiv og forsvarlig bruk av antimikrobielle midler
- Sikre tilgang til nødvendige antimikrobielle midler
- Øke og nyttiggjøre ny kunnskap om AMR
- Være en aktiv pådriver i den globale kampen mot AMR.

Foto: Paj Images.